

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 2. — Duplex blagovilne fran-
kisiraj, rokopis se ne vrača.

Štampa trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek (ter velja za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krome. Za Ameriko
in druge dežele toliko več, kolikor znaša poština, namreč: Na leto 17 kron,
pol leta 9 kron 50 vit. Načinoma se pošilja upravičeno, plačuje se vsaprej.

Za inzerate

se plačuje od vsake preči- ste po 20 vinarjev za vsak
krat: za večje inzerate in mnogokratne inseriranje
znamen popust.

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

V. Vsesokolski zlet v Pragi

od 24. rojnika do 1. mal. srpana
1907.

Češka „Sokolska zveza“ vabi vse slovaško sokolstvo v zlato slovaško Prago k V. vsesokolskemu zletu.

V svesti smo si velikega pomena vsesokolskih zletov: v živem spominu so nam še nepozabni dnevi vsesokolskih zletov v Ljubljani in pretečeno leto v Zagrebu. Vplivali so ti zleti, započeli so trajne sledove. Sokolstvo je pokazalo svojo silo, svojo vrednost.

Letos nas vabijo Čehi v svojo slavno stolico. Velike priprave, ki jih vodi mnogostevilni zletni odbor, v katerem so moške globoke izobrazbe, temeljite tehnične zmožnosti, voditelji ogromne češke sokolske armade, nam jasno kažejo, da bo ta zlet presegal daleč vse mejane.

Naj podamo nekaj točk iz vestnika za ta zlet.

Slavnostni prostor na Letni, veliki ravnini nad Hradčani, meri 103.750 m² površine. Vežbališče 70.000 m² je pripravljeno za skavni nastop 8000 telovadcev.

250.000 K so postavili v proračun za zlet. Pred zletom izdajo slavnostni spis „Pod praporem sokolskim“, pri katerem bodo sodelovali prvi češki pisatelji in umetniki. Za tajce so priredili priročnik „Pravdce Prahou“ (Vodnik po Pragi) z besedilom v vseh slovaških jezikih in francoščini.

Za udobnost tujcev bodo skrbeli posebni odbori.

Program zleta je sledeči:

9. rojnika: Šahovski turnir.
16. rojnika: Dan šolske mladine.
23. rojnika: Telovadba sokolskega naraščaja.

28. rojnika: Tekma „Česke obcy sokolské“. — Pozdrav došlih gostov. — Koncert na vežbališču. — Pozdravni večer. — Zborovanje sodnikov. — Slavnostna predstava v Narodnim divadle (gledališču).

29. rojnika: Tekma vrst in posameznikov vitezja in nizlega oddelka. — Velba ženskega oddelka s kiji. — Velba članstva za proste vaje.

Popoldne: Javna telovadba zvestov, vsega članstva, ženskega oddelka s kiji. — Telovadba vzornih vrst. — Tekma v skupni telovadbi žup.

Zvečer: Slavnost na vežbališču združena s posebnimi nastopi pravih in okoliških društev.

30. rojnika: Tekma „Mednarodne zveze“; avstrijski v sprevid, sprevid pred mestno hišo, odtod na vežbališče kjer bo skupni obed.

Popoldne: Javna telovadba vsega članstva, ženskega odbora s kiji, tekma v telovadbi žup, tekma v borenju.

Proglajenje izida tekme za prvoborstvo društev, posameznikov in o mednarodni tekmi. Večerna slavnost na vežbališču.

1. mal. srpana: Prosta tekma, tekma v plavanju, tekma v posameznih posebnostih.

Popoldne: Vaje jezdecov; proglašenje izida ostale tekme. Prijateljski večer na razstanku.

2. mal. srpana: Izlet. — Zvečer: na Žofina kosečna zabava.

Tak je tvorjen vsesokolski zlet V. vsesokolskega zleta.

Kakor pravi oklic „Slovaškemu sokolstvu“, „hoče sokolstvo podati tukaj dokaz o vednem napredovanju sokolske ideje, pridobiti ji hoče novih naklonjenosti in novih pristašev.“

„Gre se za pomemben čin, ki naj pokaže mladini, kateri prete tolikere pogubne nevarnosti, pot, ki jo mora hoditi v dosegu omike popolnosti in one zdrave telosne krepkosti, katera je podlaga narodni sili.“

Ta oklic, ki se je vpisal vsem slovaškim „Sokolom“ nas najpričrepeje vabi „da v bratski ljubezni pokozemo celena sveta svoje odkritosrčne, pobratimske stike, naše odkritosrčno in odločno stremenje za slobodno in slavno bodočnost — Slovanstva.“

„Česko sokolstvo in z njim ves narod češki pričakuje z radostjo Valkega prihoda. Tedaj na svidenje v zlati slovaški Pragi.“

In naša dolžnost je, da se temu vabilu v čim največjem številu odzovemo. Dolžnost, da pomnožno manifestiramo sokolstvu, da se sami dejansko ne izključimo iz velike zveze „Slovaškega sokolstva“, ki je do danes še ena najbolj realnih vezi slovaške vzajemnosti.

Ni pa le naša dolžnost to napraviti, ampak, ki nas vabijo — v prvi vrsti bomo tu vršili dolžnost napram samim sebi.

Praga je eno izmed najslavnejših evropskih mest. — Praga je češka in doslej tudi slovaška.

V središču Čehov hitimo, njih, ki se si danes s svojo resnostjo in doslednostjo, s svojimi treznimi življenjskimi nazori priborili v svetu spoštovanju katerih — umetnost in veda — uživa ugled in priznanje v svetu — trgovstvo in industrija — tekmuje na svetovnem trgu z industrijo in trgovstvom najnaprednejših narodov, vse to, po čemar mi hrepemo in noramo hrepeliti, da si ustvarimo trdno in trajno podlago za bodočnost, vse to je pri Čehih krasno razvito.

Čehi nam morajo biti vzor doslednega narodnega dela — njih premišljeno podrobno, obrambno delo, njih

dobro započeta gospodarska podjetja jih branijo, jim omogočajo napredek.

Njih slavnost daleč nadkrijuje po svoji naobrazbi, trdnih in zdravih nazorih naše ženstvo. Zato je velike važnosti, da naše slovaške dame vporabijo to priliko in pobite v Prago, da se seznanijo s češkim ženstvom. Kakor tuje, privedejo praške dame Slovaškam posebnim pozdravnim dan, da se tam razgovore o težnjah našega ženstva.

Te prilike naj ne zamudijo naše dame — treba je našemu življenju več zdravega, resnega duha, več krvi.

Po slavnosti se nudi našim hmeljarjem lepa prilika, ogledati si namaz v žitcu; ravno primeren je v tem času izlet in gotovo nam bodo strokovnjaki pri tem na uslugi.

In slavnost sama bo pokazala izvedenost in disciplinirano sokolstva in njega moč. — Sokolske slavnosti v tako velikem obsegu se ni bilo. Razbistriti se bodo pač ob teh slavnostih in vendar tako resnih dneh narodnemu krivi pojmi o sokolstvu — videl bo, da tiči v njem mnogo več, nego si je prej mislil.

Pokažimo Slovenci, da nam je nar resnega dela, da uamevamo življenje od njegove resne strani, da se treba vedno in vedno učiti, spopinjati svoje nazore — siriti je treba svoje obzorje.

Naši stiki s Čehi naj bodo še utj, naj imajo pa svojo podlago v praktični, gospodarski in umstveni važnosti, ne pa v bleščetih in puhlih frazah o krasni slovaški vzajemnosti. Bodimo praktični, učimo se tega od Čehov. — Zato tudi ne moremo nikdar dovolj poudarjati važnosti, da študiraj slovaški dijak v Pragi na čeških visokih šolah.

Ta zlet naj okrepi naše stike — učimo se spoznavati vrednost take vzajemnosti.

Slovenci!

Pred tremi leti se je ustanovilo ter. akad. društvo „Prosveta“, katerega namen je v izobrazbo jačiti Slovence duševno in gospodarsko ter krepiti njihovo narodno samozavest. V doseg svojega namena ustanovlja društvo knjižnice, prireja predavanja in ljudske zabave. Ustanovilo se je došlo 18 knjižnic, privedilo pa poleg tega lepo število predavanj in zabav. Mnogo je še ledine; od vseh strani se obračajo ljudje na nas, da naj jim ustanovimo ljudsko knjižnico. In mi jim, žal, ne moremo vselej ustreči, ker nimamo zadostnih sredstev. V takem slučaju si sicer topatam pomagati ljudstvo samo ter si nabavi s strojnimi sredstvi nekaj knjig, ki naj služijo v splošno uporabo.

Toda le prenuogokrat ostanejo ljudje brez knjižnic, dasi hrepene po dobren in zabavnem čitvu. Posledica tega pa je, da ostaja ljudstvo neizobraženo ter pozabi s časom še to, kar se je naučilo v ljudski šoli. Pri nas se je doslej knjižništvo premalo uveljavilo in sami smo krivi, da je ljudstvo v narodnem oziru slabo in ne dovolj zavedno. Razven „Prosveta“ ni društva, ki bi ustanovljalo ljudske knjižnice in vendar ima društvo le prav malo podpornikov in skoro nikakih drugih podpor. Drugod podpirajo države in mesta ustanavljanje ljudskih knjižnic in čitalnic. V Severni Ameriki je bilo l. 1900 5383 knjižnic in čitalnic s 44.000.000 knjig, letni prispevek pa je znašal blizu 20 milijonov dolarjev. In kamorkoli pogledamo, na Anglesko, Nemško, Dansko i. dr., povsod vidimo, kako vro se razširja in prosi za ljudsko knjižništvo. Čehi imajo več društev, ki ustanovljajo ljudske knjižnice, in sicer poleg mnogih akad. društev in drugih tudi obrambne enote in sokolska društva. Danes imajo Čehi na stotine javnih knjižnic; zlasti v narodno mešanih krajih gotovo ne manjka češke knjižnice; samo na Dolenje Avstrijskem jih je 45 z 12.000 knjigami.

Obračamo se na slovaško javnost s prošnjo, da daruje slovaškemu ljudstvu za veliko moč majhen dar, bodisi kako knjigo ali pa mali denarni prispevek. Podpirajte naše stremenje, oživite naše ljudstvo, ki je ukaleženo in hrepni po izobrazbi. Narod povzdigniti duševno, je naloga vseh izobražencev, kajti le izobražen narod se bo znal uspešno zoperstavljati narodnim nasprotnikom in si izvojevati svoje pravice in svobodo.

Vsi prispevki se bodo objavili v dnevnikih; vsak, tudi najmanjši dar, je dobrodojel. — Pošiljajte v nasloviti „Prosveta“, Mestni dom, Ljubljana.

Za odbor akad. fer. društva „Prosveta“

izr. Ernest Rekar, tajnik.
izr. Fr. Trampus, predsednik.

IV. zasedanje dež. zbora štajerskega.

22. seja se je vršila v četrtek, dne 21. sušca od 10. ure popoldne do 2 ure popoldne.

Posl. Roš temeljnje svoj predlog zadevajlo ustanovitev trsnice, drevnice in majhnega poskusnega vinograda v Laškem trgu. V okraju Laški trg so vinogradi radi zelo razširjene peronospore skoraj popolnoma uničeni. Kmetje bi naj želeli zaščititi povzročili

svoje vinograde, na tem pa jih ovira pomankanje ameriških trt. Okraj Laški trg se priteva še med nenukane, radi tega je prepovedan uvoz trt iz okraženih okrajev Brezice, Ptuja itd. Ker pa v okraju samem ni nobene trsnice, je kmetom skoraj popolnoma onemogočeno, usisane vinograde zopet povzdigniti. Isto velja tudi za sadjarje. Nikoli ni nobenega potovalnega učitelja blizu, ki bi kmete tudi v tej panogi poučil in navajal k boljšemu obdelovanju. Nujno je torej potrebno, da se ustanovi za ta okraj trsnica in drevnica. Vrhatega je tudi potreben vzorni vinograd. (Odobravanje.) Predlog se izroči vinorajski odtoku.

Finančni odtok poroča: Občini Planina v okraju Sernica se dovoli za napeljavno vodovoda podpora 1000 K in brezobrestno posojilo 6000 K. Sprejeto. Občini Kapela v okraju Brezice se dovoli za vodofor brezobrestno posojilo 8000 K. Na to se rešijo nekatere za nas nevažne zadeve.

Finančni odtok predlaga sklepni račun o delnem gospodarstvu za leto 1905. Začetkom leta 1905 je znašalo delno premoženje 15,710.645 K 46 v, koncem leta pa 14,113.015 K 15 v torej se je znižalo za 1,597.630 K 31 v. Račun se odobri.

Proračuna

Na to preide zbornica k proračunu. Debata je trajala 3 seje, 22, 23. (četrtak zvečer od 8. do 12. ure) in 24. seja (petek 22. sušica od 10. ure dopoldne do 3. ure popoldne in 25. seja v petek zvečer).

Posl. dr. Hrašovec se oglasi k besedi pri točki: Razni podatki za delno kulturo. Deleža da „C. kr. kmetijski družbi za Štajersko“ letno podpore 13.000 K. Družba ima dolžnost, da povod kjer je mogoče, ustanovi in vzdržuje podružnice in na ta način spodbuja kmetijstvo. Dejstvo pa je, da družba glede slovenskega dela dežele te svoje dolžnosti ne izpolnjuje, temveč naravnost ovira ustanavljanje podružnic na slovenskih tleh.

Primeri: Sr. Benedikt v Slov. gor., St. Jur ob Južni železnici itd. Tako postopanje je pristransko in krivično ter vzbuja v Slovencih nezaupanje in željo po energičnem odporu.

Za kmetijsko družbo odgovarja član centralnega odbora posl. Rokitsanec. Objahuje, da bo te prihodnji družbin občini zbor (meseca aprila t. l.) akrcval vse potrebno, da se bodo tudi po Spodnjem Štajerskem ustanovljale podružnice neovirano.

Pri točki: Dobra (delno zbravilšč) ožigosa posl. Vošnjak postopanje tamkajšnjih deželnih uslužbenecov. Postopaje kakor paše, pri vsaki priliki kaže svoje sovražstvo do domačega slovenskega prebivalstva. Razun tega želi govornik, da se uvedejo med Dobro in Celjem atomobilji. To je potrebno, da se promet olajša. Delno zbravilšč s tem le pridobi. Istotako je potrebno, da se tudi zbravilščna restavracija boljše uredi.

Dež. odbornik Stallner odgovarja, da se je nujen kopališčni rost ni pritožil pri dež. odboru radi nestrpnosti nacionalnega sovražstva dobrskih deželnih uslužbenecov, radi tega tudi dež. odbor v tem oziru do sedaj še ni storil ničesar. Mi smo pa mnenja, da ima dež. poslanec najmanj toliko pravice do „pritombe“ kakor je imajo gostje zbravilšč.

Občni proračun po predlogu finančnega odtoka: Rednih dohodkov 15.397.758 K, izdatkov pa 27.622.781 K. Torej primanjkljaj 12.225.023 K. Pokritje pomanjkljaja v poročila e zadnji siji tega zasedanja.

V večerni seji v petek 23. sušica utemeljuje posl. dr. Ploj svoj predlag

za podpore vrdol plazov okodovanih posestnikov v ljutomerskem okraju, posl. Rokitsanec pa svoj predlog za zeložen čez Radel. Oba predloga se izročita odtokom.

Posl. Vošnjak vtiči predlog za regulacijo Misljine.

Posl. dr. Hrašovec in tov. interpellirajo namestnika radi postopanja političnih oblasti proti onim slovenskim občinam, katere so sklenile slovenski uradni jezik.

Posl. Vošnjak povzija dež. odbor naj posreduje pri vladi, da se razširi na Štajerskem interurbarna telefonska mreža.

Ta dan je c. kr. namestnik odgovarjal na razne interpelacije, tako na interpelacijo posl. Vošnjaka radi nezadostnega števila torovnih vozov na železnici Celje-Velenje. Namestnik odgovarja, da je že od 15. grudnia l. štivilo na imenovani železnici poslavilano.

Dež. odbornik dr. Hofmann po odgovorju na interpelacijo posl. Bologa radi namestitve Kresnika za učitelja slovenščine na celjski meščanski šoli. Za poudarjanje slovenskega jezika ni treba izpita za moščanske šole. Razun tega pa je baje Kresnik sila vzoren učitelj!!

Namestnik odgovarja še na interpelacijo posl. Bologa, kakaj se na delovanje slov. štajerskih učiteljev obiskovajo meščanske šolske tečajne v Ljubljani. Objahuje, da se bo v prihodnje obratno na to.

26. seja se je vršila v soboto, dne 23. sušica od 9. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

To je zadnja seja tega zasedanja. V tej seji je zbornica rešila celo vrsto važnih predlogov. Omenimo le za nas najvažnejše.

Pokritje primanjkljaja v proračunu. Takom proračunski odtok se je primanjkljaj povisal na 13,025.970 K. Ta primanjkljaj naj se pokrije z deželnimi dokladami v sedesdanji viaskosti in s posojilom do 1.499.816 K. Se sprejme.

Slovenska kmetijska šola. Za finančni odtok poroča prof. Lamberger (velep.) o slovenski kmetijski šoli. Natančno tozadevno poročilo objavimo posejse. Predlog št. odtoka, naj dež. odbor akrcne vse potrebno, da se ustanovi čimprej v St. Jurju ob Juž. želi. kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom, se sprejme z vsomi glasovi, samo mariborski poslanec Wastian ni glasoval „za“.

Občinski volilni red. Za občinski odtok poroča posl. Fraydenberg (velep.) o spremembi nekaterih določb v občinskem volilnem redu. Postava je bila sprejeta in je priobčeno dobesedno. Določena je tajna volitev.

Volilna obveznost. Predlog za volilno obveznost je storil posl. Rokitsanec, podpirali so ga Slovenci in nemški klerikalci. Ker pa so bili velepsestniki, nemški nacionalci in socijalni demokratje proti, je predlog propadel. Imenitno se je pri tem viedla nemška nacionalna stranka socijalnim demokratom in velepsestnikom na limanice!

Učiteljske plače. Slovenski poslanci so zahtevali, da se promote vse šole iz tretjega v II. krajevni razred. Dosegli so le, da se je dovolilo 40.000 K za premostitev le nekaterih šol. 10.000 K pa se dovoli za premostitev nekaterih šol iz II. v I. plačilni razred. Minimalna plača definitivnega učitelja se povrta na 1900 K — v prid III. plačilnemu razredu. Določijo se draginske določke: Plača do 1800 K (oz. učiteljice do 1600 K) — doklade 110 K oženjeni, 90 K samci, 60 K učiteljice. Plača do 2000 K ozir. do

1800 K (učiteljice) — doklade 130 K, 110 K, 80 K v onem redu kakor zgoraj. Plača do 2200 K, ozir. učiteljice do 2000 K — doklade 150 K, 130 K, 100 K v onem redu kakor zgoraj. Za Gradec pri plači do 2500 K, oz. 2300 K (učiteljice) — doklade 180 K, 150 K, 120 K kakor zgoraj. Sprejeto.

Ob 4. uri popoldne naznani c. kr. namestnik, da je IV. zasedanje deželnega zbora zaključeno.

Slovenski poslanci so se pri vseh razpravah posluževali edine nemščine. Slovenci tretjimo na Štajerskem eno tretjino vsega prebivalstva. Na Kranjskem tvorijo Nemci samo 5% deželnega prebivalstva, nemški deželni poslanci pa se poslužujejo v deželnem zboru krajskega vedno in dosledno nemščine, da srtirvano so vsizmožnost slovensčine v vsaj v isti meri, kakor naši poslanci nemščine.

Politični pregled.

Domače deželo.

V dežlem deželnem zboru je v proračunski debati prof. Deym v imenu ustrovernega velepsestava izjavil, da brez temeljite razdelitve deželne in državne uprave na Češkem v nemški in češki del ne pride nikdar do saniranja deželnih finan. Nemci bodo delali z najostrejšimi sredstvi za razdelitev dežele. Koj na to je odgovoril princ Lobkowitz v imenu konservativnega velepsestava, da njegova stranka kar najtrdnjeje vdrinje svojo zahtovo o nerazdelitvi in celotnosti kraljevstva češkega.

Posl. Horak je predlagal, naj se osnoje v Pardebičkih tehnološki muzej. Posl. Rozz je zahteval, naj se osnoje strokovna šola za minarje.

Kričanski socijalci so sklicali v Lössing pri Dunaju velik volilni shod, na katerem se je predstavil njih kandidat dr. Scholz. Vstop je bil dovoljen le povabljenim (bil je torej zaspen shod) in šlo se je za 900 ljudi, da čuje krič. socijalnega kandidata. Pri glasovanju dvignilo se je 700 glasov proti kandidatu dr. Scholza. Kričanski socijalci so namreč tako gorde agitirali, da je prišlo na shod 700 soc. demokratov in samo 150 kričanskih socijalcev.

Katoliški „Schulverein“ je imel dne 26. t. m. svoje slavnostno zbravanje na Danaju. Podrvana pisma in telegrame so poslali: nadvojvoda Franc Ferdinand, nadvojvoda Leopold Salvator, nadvojvoda Friderik, nadvojvoda Ludovik Viktor, nadvojvodinja Maria Assunta, minister notr. stv. pl. Bienenrth, poljedelski minister prof. Anserper, načelnik minister dr. Marchot, finančni minister dr. Korytowski i. dr. Shod je bil zaključen s papeterim blagoslovom, ki ga je sponzoroval škof dr. Mayer. Ta katoliški „Schulverein“, katerega podpira, kakor pričajo ta imena, dver in vlada, je eno najbolj bojevitih klerikalnih društev ter si prizadeva z vsomi sredstvi spodkopati temelje sedaj veljavnega državnega zakona o ljudskih šolah.

Ogrska neodvisna stranka je imela 24. t. m. shod, katerega se je udeležilo do 1500 oseb. Ravnatelj deželnega društva industrijalec Moric Gelleri je dokazoval potrebo samostojnega carinskega ozemlja. Zborovalci so sklenili in sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, da bi bilo leta 1917. ustvarjeno samostojno carinsko ozemlje, leta 1910 pa samostojna državna banka. Po seji so šli zborovalci skupno pred klubove lokalne stranke neodvisnosti ter so po deputacijah izročili resolucijo podpredsedniku stranke grofa Teodora Bathanyija.

Vnanje države.

Rusija. V državni dumi je bila jako živahna in ogujevita debata. Večina dume zahteva, naj se vojna soodide takoj odpravijo. Ministrski predsednik Stolypin je izjavil, da vlada se more ustredi tej zahtevi, tor mora imeti sredstvo na razpolaganje, ki ni omogetenje napraviti mir in red v državi, če je ta v nevarnosti. (Da vojna soodide niso najuspešnejše sredstvo v ta namen, o tem ja smo pričali minolo leto, v katerem so se kljub delovanju vojnih sodišč umori državnih uradnikov in častnikov vedno množili.)

Rumunsko. O vzrokih kmetijskih upovor na Rumunsko piše „Berliner Tagblatt.“ Kmetsko prebivalstvo na Rumunskem je mirljubivo element, zato so njegovo potrdljivost slorabili. Ljudstvo je bilo predolge podjarmljeno in z nogami teptano, delali so na velike bljube, od katerih niso spolnili ne ene. Ustanovili so ljudsko banko, katere pa ni mogla posagati. Brezvestni najemniki so predolge izkoristili nevost kmetijskega prebivalstva, pačajoč je brez zemljišč in brez živine. Nemiri na gornji Moldavi so bili dolgo pripravljani. Letoanja ostru sira, zaradi katere ni bilo mogoče priti poljskih del, je izbruh pospešilo. Pod milim nebom in v gostilnah so se vršili shodi, katerih so se udeleževali tudi nemiri meščanski življi, v kmetekem prebivalstvu je pa nastalo hropenje, siloma doseči to, kar si je že zdavnaj želelo, t. j. pognati najemnike in okupirati velepsestava. V tisočglavih četah marširali so kmetje proti mestom in pastolnici. Boj je bil naprejen proti stajnemu najemniškemu sistemu, ker so pa najemniki večinoma šidje, zadel je vihar glavno šidovsko prebivalstvo, seveda tudi nedolžno. Tako je upor zadobil antisemitsko lice. Na mnogih krajih je tekla kri, samo v botanškem okraju je bilo ubitih deset oseb. Upor se je razširil po vsej gornji Moldavi in tudi po mnogih drugih okrajih. Z ozirun na vse to je pač lahko kajmljivo, da je nastalo med diajektrom in v esem delu razumnistva gibanje v prosech kmetov — seveda v kolikor so se gre za antisemizem teh vrst prebivalstva.

Da imajo ti nemiri svoj izvir v gospodarskih odnosajih, priča nam tudi dejstvo, da je ministrski svet sklenil nemudoma izdelati zakon proti trnsta (sveti) najemnikom: najemna doba bo omejena na pet let, število posestev, katere sme en sam najemnik združiti v svojih rokah, boče tudi omejeno na določeno število in mero.

Ministrstvo Cantacuzesco je dne 25. t. m. podalo vied kmetijskih sporov, ki se tedajje bolj življo po vsem kraljevstvu, svojo ostavko. Kralj je poveril vodji liber. stranke Demetrija Stourdna nalogo, sestaviti novo ministrstvo.

Dopisi.

iz Vojnika. Dne 10. vročana t. l. praznovala je naša slovenska pošojnica desetletnico svojega obstanka. Ko so pred desetimi leti začeli nekateri vojnikji rodoljubi suvovati pošojnico v trg, pomohorali so se jim vojnikji pošojničniki ter rekli, da za slovensko pošojnico v Vojnika ni prostora, da delajo ta še nemški „Vorschauverein“, slovenska pošojnica pa naj gre kamor hoče.

A to nasprotovanje in namohevanje nas ni preplašilo, ampak šli smo pogumno na delo. In glje! V teku desetih let postala je ta naša pošojnica tako močna, da gledajo naši nasprotniki z zavidanjem na njo, kajti prekoslja je svojo za sedem let starjelo nemško tovarisico v vsakem oziru.

Kako ljudstvo slovenski pošojničnici zupa, kažejo najbolj številke:

Verga prometa v teh desetih letih je bilo K 2.320.524,48; vilošlo je je K 686.791,39, vrdiglo K 464.032,66; posušilo se je K 362.375,—, vrnilo pa K 146.063,—. Stanje koncem desetega leta je bilo: Udov 508 (nemška 301), hranilni vlog K 281.675,20 (nemška K 167.769,89), posojil K 216.327,— (nemška 176.012,88); rezerve K 5700,— (nemška 4453,94); gotovine (v blagajni in nahoteno) K 37.412,77 (nemška 3015,25). — Od svojega vskloštenega čistega dobička izdalo se je K 1768,97 za dobre namene (dijakom, šolam, cerkvi, društvom itd.). Vse imetje sedanje znaša K 294.124,21 (nemška 198.999,99). Vrhu tega kapila je posejalsnica na najlepšem prostoru sredi trga dve lepi prostorni hiši, v katerih ima sedaj svojo pisarno ter imajo varno zavetje „Čitalnica“, narodni obrtniki itd. Tokom let privredil se bo na tem prostoru krasen „Narodni dom“ v velikim lepim vrhom, z veliko dvorano za shode in veselicc itd.

Nafelnik zvrstva bil je vseh deset let g. A. Brezovnik, njegov namestnik pa g. dr. A. Žitk. Drugi odborniki so bili gg. M. Biskovič, bivši župan Škofjevaški; Jošt Jos. župan v Škofji Vali; Koradž Jak. († 1906); Krajnc Vas; Trčan; Lipič Jos. župan v Viljini vasi; Prekorček J., posestnik v Viljini vasi; Samec Igu. bivši župan Škofjevaški; Samec Val. posestnik v Rantolih; dr. Jos. Somrak, bivši vojniški kaplan; Uratarič Fr. tržan; Jos. Vianci, tržan; Vodasek And., župnik in Žgajner J., tržan († 1904). — V nadzorstvu so bili gg.: Bezenšek Dem., trgovec na Frankolovcu; dr. L. Gregorec, kmetnik; Plevnik M., tržan († 1905), Škofček Rad., nadoditelj v p.; Vrečer J., tržan in Vrečko Martin, stavarini podjetnik v Arčunu.

Mariborski Sokol. Dne 25. marca se je vršil ustanovni občni zbor Mariborskega Sokola. Ustanovitev tega Sokola se je vstrajno in premišljeno pripravljala. Cela vrsta članov je že nekakšno mesecev telovadila v „Športnem društvu“, načelnik br. Hlčh je v telovadnem oziru z dosedanjim svojim delovanjem dokazal, da prav in popolno razume sokolske ideje; njegov izvrstno tehnično vodstvo nam je porok, da bo društvo tudi v tej smeri uspevalo. Pesimistični nazori, ki so bili ob tej in ob raznih drugih prilikah izraženi, niso mogli zabraniti ustanovitve društva. Kako neosnovana je bila ta malodnevna, nam priča veselo dejstvo, da se je koj za ustanovnem občnem zboru priglasilo 40 članov.

Starostom je bil izvoljen br. dr. Rozina, podstarostom br. dr. Vlad. Serbec, načelnikom br. Hlčh, odbornikom pa sami telovadci.

Br. Jože Smrtnik, načelnik Celjskega Sokola je temeljito razpravljal o nalogah sokolstva in pomenu telovadbe za sokolstva. Br. dr. Gvidon Serbec, podstarosta Slovenske sokolske zveze je v svojem govoru označil pomen sokolske ideje za Sp. Štajersko ter v imenu Sl. a. xv. pozdravil ustanovitev Mariborskega Sokola, ki boče v Mariboru novo ognjišče narodne zvesti in delavne, v dejanjih se pojavljajo ljubezni do domovine. Društvo boče nov jez proti potlačajočim nevalom Nemstva na naše semlje, zato gre vsa čast in hvala onim, ki se niso dali prepeljati pesimistom in malodnevni trnoglasičnosti ter so svojo idejo kljub vsemu temu odivotvorili. Nemški napadi postajajo čedalje bolj nasilni, stranski in brezobzirni, zato mora biti naš odpor tem bolj ognjevit, premišljen in vstrajen. Mariborski Sokol hodi nova trdnjava proti tem zavalom Nemstva. Govornik omenja še posebna namena in naloga, ki ga imajo sokolska društva kot telovadna društva in gojišča

demokracijske ideje. V sokolskih društvih se sbajajo in spajajo vsi sloji prebivalstva. Tyršova ideja obstoji v tem, da je vsak višje izobražen brata dolžan dvigniti manj izobraženega brata na svojo stopinjo izobraženosti ter tako z besedo in živim vzgledom delati na to, da se v tem demokracijskem združenju dvigne kulturna stopinja vseh kar njihviše močote. Tyršev demokrat se ne ponika z nižnjem ampak dvigne nižnjega na svojo višino. V tem načelu tiči kulturni moment sokolstva. To naogo naj vrši Mariborski Sokol in pripomogel nam bo vajigosti meščanstvo, brez katerega kot narod ne moremo živeti. To nam obvaruje naraščaj z dežele pred potlačanjem. Kot delegat Sl. a. xv. klič: Mariborski Sokol napredaj in procvitaj! Narod v ponos in čast!

Na koncu se je izrekla od več strani zahvala nemurnoma br. dr. Dimnika, dati pripravljalskega odbora, kateri ima največ zasluge za ustanovitev novega Sokola in kateri je tudi svetovodil ustanovni občni zbor. Zahvala se je izrekla tudi poštvovalnemu načelniku br. Hlčha. Na to so se bratje polni navdušenja in ponosa razšli.

Ustanovna shoda se je udeležila deputacija Celjskega Sokola, brojevna podhrava sta poslala Čelki Sokol v Gradca in Murski Sokol v Ljutomeru. **iz Ljubljane.** Kakoruen je položaj slovenskega naroda v celoti, tako je tudi njegova metropola, njegovo politično in kulturno središče. Pa pustimo za danes delne zbori Kranjci, kjer govore nemški poslanci nemški in odgovarjajo slovenskim poslanecem vidni zastopnik tudi nemški. Pastimo tudi politično strankarstvo in ogledimo si Ljubljano od znanj! Po nlicah javni mestni dvojezični napis, na javnih državnih postlopih nemški napis na prvem in slovenski na drugem mestu. Slovenski trgovci imajo večinoma dvojezične napise, Nemci pa često samo nemške ali vsaj nemške na prvem mestu ali pa imajo in previdnosti sploh samo ime. Kako daleč smo v tem oziru že za Prago in Zagrebom! In to kljub temu, da dajejo spodnještajerski mestni zastopi tako drastičen vzgled, kaj napravi lahko samo navidezna večina. Čut narodnosti je pri nemških trgovcih v Ljubljani veliko bolj odvisen, kakor pa pri slovenskih, skoravno bi logično človek sklepal rajše nasprotno, češ: trgovci se bo prilagodili večini svojih odjemalcev. Ljubljanski nemški trgovci in ostali meščanje je prav nič ne želijo te potrebe in je menda še kmalu ne bodo. Zivahnost Nemcev v Ljubljani in popolno favoriziranje istih kaže dejstvo, da je dobra tretjina vseh društvenih organizacij strogo nemkone nacionalna ali stoji vsaj na strani nemstva.

Posebej omeniti je še, da je kajigovodnost pri trgovcih in raznih tržihkah videloma nemško, a tudi udeležencev je v Ljubljani v vsakem oziru preveč nemških.

Odkod vse to? Pred vsem je kriva temu neka splošna letargija proti narodni ideji pri vseh slojih ljubljanskega prebivalstva. Manjka nam oči odločni narodni čut, ki sili človeka k energičnemu vdejetrovanju svojega prepričanja. Slovenska ljubljanska inteligencija je podobna brezbrinitim, veselim Fejalkom, katerim se o kakem gospodarskem boju proti Nemcem niti ne sanja. Geslo: „Svoji k svojim“ se sili med liberalci in klerikalci, a ne v vrstah obojih proti Nemcem. Nemci so „beati possidentes“ in tretji, ki so smeje. Zatorej je ljubljanski trgovec tudi tak, kakorčen je njegov kapet. Da pa še tudi ostane tak, za to je tudi poskrbljeno!

V Ljubljani, v slovenskem sre-

dišču, nimanoo slovenske trgovske ne popolno obrtne šole, zato se ta dva stanova ne nashranjeta v materinskem jeziku, zato nista v narodnem oziru ne tič ne mis, ne Slovence v celem svojem štiju in hitju in tudi Nemec ne, ampak le na pol Slovence, samo s čutom. Pomanjkanja trgovske in obrtne šole je tudi pripisovati izredno majbna gibčnost slovenskega obrtništva in trgovstva. Mi imamo veliko solidnih kramarjev, a malo podjetnikov, malo trgovcev, ki dalekosežno kalkularijo. Kedaj bodo n. pr. slovenski ljubljanski trgovci poskusili kaj takega, kakor je bil lanski jesenski grški sejn: „Herbstmesse“? In vender se vozijo ljudje od Celja sem na eni in od St. Petra na drugi strani nakupovat v Ljubljano! Kako bi se dal ta esportji še dvigniti!

Le a slepoto udarjen človek ne vidi kribeče potrebe po popolni obrtni šoli in po trgovski šoli ter trgovski akademiji. Ljubljana a svojo izredno mrežo je širilem okružju središče in srce kakor Gradec, to so spoznali in priznali že nemški časopisi sami. Toda čedno: v Ljubljani uspeva nemška trgovska šola Mahrova, večina stencev je Slovencev pa tudi Jugoslovani; Srbi in Hrvatii in nekaj Italijanov je poseča.

Nemkutarstva nabozbra pa ima tudi slabo gospodarsko posledice za nas. Naš trgovec in obrtnik je nemški nabozrašen in v svoji komodnosti polkličie nemškega agenta, zastopnika nemških tovarnarjev, slovenskih, osobito čelkih produktov pa ne pozna, in tako se naroda od najslabe razglednice, vinskihca itd. do največjega stroja vse pri nemških tovarnah in podjetnikih. Poak čedline v trzovski šoli bi temu v marsičem odpomogel. Slovenski trgovski naraščaj bi se potem lahko praktično nabozrazeval pri Čelkih in korist bi imeli Čehi kakor tudi mi. V tem štiju tudi jedro pravega nacionaliziranja ljubljanskega in sploh vsega slovenskega trgovstva. Naj se vsa slovenska javnost, posebej pa še ljubljana zavreda, da od tega mora priti, ako se bočemo gospodarsko na znotraj ojačiti in ako bočemo dobili res pravo narodno trgovstvo in obrtništvo. Napravite Ljubljano slovensko! — k.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Slovenii in Slovenke** spominste se o veliki noči prepotrebnega ljudsko-izobraževalnega akad. društva „Prosveta“ v Celju.

— **Protii tiskarju g. Geričku** v Celju se je začela kakor čajem in kakor potrjuje tudi „Sl. G.“, akcija, ki namerja doseči njegovo odstranitev iz Celja in sicer radi tega, ker je preostro nastopil proti farozam, ki so drugega političnega; prepričanja kakor on.

— **„Slovenski Gospodar“** dolži v št. 13. „Domovino“ laži. Mi smo pisali, da se je dosveglja pri drugem glasovanju (da se je dvakrat glasovalo, tega pošteni „Sl. G.“ ne pove) na zaspeem shodu Sl. km. v. v Celju za dr. Povaleja večina proti 7 glasom. „Sl. G.“ pa piše, da „se je vrdignilo samo okoli 10 rok“ proti dr. Povaleju. Mi smo priobčili celo manjše število opozicijsalcev. Je li to tista laž?

— **iz Paradiza — Paradis.** Slikar Paradiz, kateri je že mnogo zaslužil pri Slovenceh, ima sedaj samonemški napis; piše se pa v novejšem času Paradis. Slovenci imamo narodnega slikarja v Celju V. Berca, kateri ima samo slovenski napis.

— **„Südmarkin“** nabiralnik ima v svoji trgovini trgovce Petzsch v Galsberja. To je naravnost izvirno za slovenske odjemalce! Za danes je toliko, če se g. Petzsch ne bo spametoval, se pa bodo spametovali slovenski odjemalci.

— **Zahvala.** Sokol v Zalcu je prijel svoj društveni prapor. Pri tej priloži se hvalilno spominja onih rodoljubnih dam, katere so z nabiranjem prispevkov pripomogle, da boče v kratkem ponosno dvignil zastavo nad svojo četo. Zneski, nabrani s polami so dolihi bigajnika od gospe Brinarjeve v Gotovljah, gospe Anete Klambacherjeve v Laškem trgu, gospe Amalije Geisovce, B. Kusčičevce in A. Rohlekuve v Zalcu in dr. Schmidovce v Dresinjavici; nadalje od gospodične Ivanke Hillerjeve, Kalkove, Ljubice in Dragice Lipoldove, Tonice in Marice Ježovnikove, Fani in Zofke Šničevce, Stefice in Fani Vahičevce, Amalije, Anice in Katicice Virantove. Odbor se vrtilim rodoljubkinjam iskreno zahvaljuje.

— **iz Vojkice.** Narodna čitalnica v Vojnici priredi na velikonočni ponedeljek, dne 1. aprila ob 3. uri popoldne domačo veselicc s tamburinom in kolojuro. Na sporedu je tudi predavanje člana „Prosvete“ kancl. fil. J. Prekorček „O postanku sveta“.

— **iz Dobruce.** Do dalje časa je obkrožavala neka lesica kurnike pri mnogih bišah; našli so perje in sledove krvi in gospodinje so bile menaja, da je bila res lesica na delu, dokler ni zapustila ta lesica pri nekem kurniku sledov človeških nog. Orotnik Schober je na to tudi izsledil to lesico s človeškimi nogami v osebni loveškega paznika Antona Blatnca.

— **„Divji lovec“** v Brečičah. Opozarjamo še enkrat na to velikonočno igro, ki se bo vršila na velikionočni ponedeljek. Vstopnice se dobivajo v trgovini g. Umeka in zvečer pri blagajni. Začetek točno ob pol 8. uri.

— **Pravico do mostovine** na novem mostu čez Savo in Krko v Brečičah je dobila mestna občina brečička. Mostnina se je sledeče dobelica: za pešca, za kolešarja ali jesticca, ali voznika 4 vin, za esno kolo 4 vin, za esno automobil 46 vin, za tovorni automobil 80 vin, za esno vpreženo štirino 40 vin, za vsako nadaljno vpreženo štirino 12 vin, za majhno štirino (tele, ovca, kuro, svinjo, šrebe itd.) 6 vin, za esno kuro 1 vin, za esno voz brez vprege 36 vin, za vozček s štirimi kolesi 10 vin, za otroški vozček 4 vin, za vozček z dvema kolesoma 6 vin, za samokolnico 4 vin. Deležni zbor je podelil dovoljenje za pobiranje te visoke mostnine za dobo 20 let mestni brečički občini. To je dosregel kmetom „prijazni“ nemški ukrajni zastop v zvezi s mestnim zastopom in da je v to privolil dež. odbor, je naravnost nezadovoljen škandal! Takih mostnin prav gotovo ne najdeta na celem svetu in treba to imenovati naravnost blaznost!

— **iz Bravce** so potegnili v Mariboru mrtvo trupce nekoga otroka. Ni še nič znano, čegav in odkod je.

— **S kora je padel** v Sernici pevec Partl, ker se je preveč nagzil čez ograjo. Priletel je sicer z nogami na tla, pa se je vendar močno poškodoval in si tudi zlomil nogo.

— **Župnikom** na Sledki gorci, znani bežji poti, je imenovan g. Martin Kranjc, doslej župnik pri Sv. Primožu na Pohorju. Administrator slovenobistriške dekanije je postal g. Mihael Lendovšek, župnik v Malsah, provizorjev v slov. bistriški fari pa je imenovan g. J. Grobelček, kaplan istotam.

Na debelo in drobno!

Na debelo in drobno!

IVAN RAVNIKAR, Gruška cesta v Celju,

Izposrežljivi trgovci, saznanja, da je nemogoče upojati v svojo trgovino razmnoženost najfinišne barve vrhove vrste, sive in obojite, brez, tako in barve za srebro in, šepite in vse alikarika petrolejke.

Prigovora tudi mineralne vode, vrhove vrste, air in agrika satane.

Za spoznal ima v razni razne vrste in poljake semenja, priskane od c. k. kmetijske družbe. Za kaljivost jamli. 135 52-3

Stalo cena!

Vredno posredništvo!

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Patentirane, same ob sebi delujoče

Škropilnice „Syphonia“

za vinograde in hmeljnike
za zatiranje sadnih škodljivcev
proti boleznim na perju, za odpravo prahuca in dirje sortice itd.

Same ob sebi delujoče, nasiljive in prevozišne brizgalnice

za 10, 15, 60 in 100 litrov tekočine, s pripravo za mešanje na petrolej ali brez nje. Zahtevajte podobo in opis, katere vam pošlje

Ph. Mayfarth & Co.

trgovca strojev, specialna trgovca vinskih stikalnic in strojev za izkrtičanje sadja. Odlikovana s nad 160 slavnimi in srebrnimi medaljami.

DUNAJ, H./I. Taborstrasse št. 71.

Nabavni listovani ceniki izdelav. 135 15-2 Zastopniki in prodajalci so: Hlepe.

Razglas.

Stavbni odbor za zgradbo „Narodne šole“ v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem vabi p. n. obrtnike, naj se blagovolijo udeležiti ofertne obravnave v zadevi zgradbe imenovane šole. Ponudbe za celotno delo ali pa za posamezna dela naj se podpisaneemu vposljejo najpozneje do 10. aprila 1907.

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so od 27. t. m. do zgoraj označenega dne (izven 30. in 31. marca) vsak dan popoldne na vpogled v župnijski ali občinski pisarni v Št. Jakobu v Rožu.

Posamezna dela z materialom vred so proračunjena:

1. zidarska dela na . . . . . K 56.886'—;
  2. tesarska dela na . . . . . K 11.778'45;
  3. kleparska dela na . . . . . K 1.233'60;
  4. mizarska, ključalničarska in steklarska dela . . . . . K 20.828'30;
  5. lončarska dela na . . . . . K 2.276'—;
- Skupaj . . . . . K 93.103'35.

Stavbni odbor si pridržuje pravico, tako skupno delo kakor tudi posamezna dela oddati po svoji prosti volji, brez ozira na vposlanih ponudb visočino.

Št. Jakob v Rožu, dne 20. marca 1907.

Za stavbni odbor:

Matej Ražun l. r.
župnik.

Novosti katere se sploh v sedanjem času dobijo v ženskem in moškem blagu

Usojam si svojim odjemalcem naznaniti, da sem si nabavil čudovite leposti v

volnenem in svilnenem blagu

kakor apartne novosti v

angleškem in francoskem suknu za cele obleke.

Zahtevajte vzorce.

Celje s Karol Vanič, Narodni dom s Celje

Za spomladno gnojenje

kakor žitne in okopavne pridelke, travnike in :: pašnike, deteljišča, vinograde in sadno drevje ter zelenjadi je

Tomaževa žindra

Izvirna znamka

dokazano najboljšje umetno gnojilo, ki vsebuje fosforeve kisline.

Zahtevane čisto Tomaževa žindra s razstavo razstave in javno ogledajo dodajajo

Tovarne za Tomasov fosfat
zadr. z omej. pos. v BERLINU W.

Prodaja na vagono in malo
Trgovina s Selezino
Merkur

Peter Majdič s Celje.
Za redganski in ljutomerski okraj
J. ŠKERLEC, Zg. Radgona

Kdor pa gnoji s Tomaževo žindro ali superfosfatom, gnojiti mora tudi na vsak način

s 40% kalijevo soljo

koje gnojilo je neprecenljive vrednosti.

Pojasnila

o porabi kaljevih gnojil daje brezplačno Kmetijska pojasnjevalnica v GRADCU, Raubergasse št. 11.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

Narodni dom

Glavna pisarna: Gornji grad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vrnsko
Kamniška ulica, 11. št. 11. pošte: 4.000.000 K.

Hranilnica posluje vsak dan, torek in petek od 9. do 12. ure popoldne, vsak dan od 1. do 4. ure popoldne. Hranilne vloge sprejema po 4 odstopke, pri posojilih kapitala ter plačuje rentni davek sama od 1. do 4. odstopke, ob odstopkih pa nad 4 odstopke obrestni.

Posojila se oddajo 1. januarja leta 1907 na 4 odstopke, ob odstopkih pa po 4 tri četrt odstopkov, ob odstopkih pa po 4 in pol odstopkov obrestni.

Najprimernejša darila za godovje, birno itd. so

Singerjevi šivalni stroji

za domačo porabo in obrtno šitje vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih moderne in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji — so največjih svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev
CELJE, Kolodvorska ulica št. 8.

Naznanilo

za vse gospode, kateri zelo za praznike elegantne, moderne in fine kravate, nadalje fine ovratnike in zapestnice, s svetovno znanem "VERIGA" srajce, rokavice nogavice, žepne robce, naramnice in dežnike, da so v vseh omenjenih predmetih ravno prisle nove posiljave v velikanski množini. Posne posiljave hitro in točno.

R. Stermechi in Celje

trževska hiša manufakturneja in modna hiša na delovni ulici

POSOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

Posojilnica ura-
duje vsak dan od
9. do 12. ure do-
poldne razum ne-
delje in praznike.

POSOJILNICA V CELJU,
ki je bila leta 1881 z ne-
omejeno zaverno ustanovljena,
steje sedaj nad 4100 za-
druženikov, kateri imajo vsakega
nad 88.000 K vplačanih
doležev ter ima sedaj vsaj
6 1/2 milijona kron hranilnih
vlog in nad

330.000 kron

rezerveznega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od
vsakega, ako tudi ne čaka
zdravne ter jih obrestuje po
4 1/2, posojilna plačuje
rentni davek

sama, ne da bi ga obtegnila
vlagateljem. Posojila daje na
osebni ali hipotekarni kredit
proti 5 1/2, in 5% obre-
stovanja.